

השלום אינו חוסך רק דם. הוא חוסך גם כסף

אך צמרת משרד הביטחון אינה מתמודדת עם הבעיה

האינפלציה דוהרת

כש האמריקאי הכביר התחיל לפעול כלפי ממשלת-יבגין ולשטח אותה על הארץ כשטיח דק.

מן הדין הוא להתזיר את כל התקציב הזה לממשלה. כדי שתביא לכנסת תקציב רציני, המביא בחשבון את המצב המשתנה והולך לנגד עינינו במהירות-הבוק; המביא בחשבון מה שקרה בימים האחרונים בושינגטון, ומה שעומד לקרות בימים הקרובים באולם זה.

השלום יחסך מיליארדים

נכון, אדוני היושב-ראש, לא כל 90 המיליארד צריכים להיות מוצאים, לפי ההערכות של צמרת מערכת-הביטחון. בשנה הראשונה, גם לא שליש מסכום זה עומד להיות מוצא בשנה הראשונה. אך בוודאי יהיה צורך ב-10-20

האדוף מתי פלד (1967)
וגם קצינים בשירות פעיל

מיליארד לירות בשנה הקרובה, ועוד אדבר על ההשלכות של החשבון הזה על האינפלציה הדוהרת. אני בא לטעון כי לא זו כלכך שאין צורך בכל ההוצאה הזאת, אלא להיפך. השלום לא יעלה כסף, הוא יחסך כסף. הוא יחסך מיליארדים, גם בשנה הקרובה. השלום חוסך דם, השלום חוסך גם דמים.

אגודת מיוחדות

אני מתבסס כאן על הערכותיו של אחד מהוגי-הדעות הצבאיים החשובים במדינה, קצין שעסק בלוגיסטיקה של צה"ל במסגרת כוח הגדול פי ששה. אחרים מילואים מתת-הפלד, ואני מתיימר לומר שהדברים משקפים גם את דיעור תיהם של קצינים בצה"ל, שאינני יכול לצטט את דבריהם, כאשר הם עדיין בשירות פעיל.

הנה עיקר דבריו: אחרי מילחמת ששת הימים גדל תקציב-הביטחון בקצב מסחרר, מפני שהוטלה על צה"ל משימה חדשה: להתפרש במדבר סיני הגדול, הרחק מן הבית, מול אויב צמוד. לשם כך היה צורך להקים סד"כ (סדר כוחות) חדש.

על גבול הנגב, עד מילחמת ששת-הימים, הגנה חטיבה סדירה אחת. אחרי המלחמה היה צורך להחזיק בסיני כמה אגודות — כוח הגדול פי ששה.

בבוא השלום תתבטא משימה זאת. לא יהיה צורך להגן על סיני, אלא על הנגב, גבול הרבה יותר קטן, הרבה יותר קרוב לבית. לא זו בלי כך שנחזור למצב שהיה קיים לפני ששתי הימים, אלא נחזור למצב הרבה יותר נוח להגנה. מודנו יעמוד, בדרום, שכן שיהיה לנו עימו שזום פורמלי. מידבר סיני הגדול יהיה מפורז, כך שיהיה זמן ניכר לאתראה ודגיום כוחות-המיוזאים בשעת צרה, אם השכן יחפוך, חלילה, לפתע לאויב.

עכשיו באים ואמרים לנו: את כל הכוח הזה הממוקם בסיני, למשימה של סיני, יש להעביר לנגב, להקים לו שם תשתית חדשה, כאילו לא קרה כלום. ואילו האלוף פלד אומר: יש לבחון מחדש מהי המשימה החדשה, ולמקם בנגב כוח סדיר שיתאים למשימה הזאת.

(המשך בעמוד 38)

על מנהל

הפרוטזה האחרונה, את כל הסעיפים הנוגעים להתנהלות בשטחים המוחזקים.

שושנה ארבל-אלמוזנינו: עוד מעט אלה יהיו שטחים מוחזרים. אורי אבנרי: ודאי, על כך אני מדוי בר. למה להשקיע בהם השנה מיליארד ורבע לירות? ארליך משקיע כסף, ובגין מחזיר. אולי כדאי שהם פעם ידברו ביניהם?

לעמוד דום ולהצדיע

אולם לא זהו עיקר ההשפעה של השלום על התקציב. לא על מיליארד אחד אני מדבר, אלא על מיליארדים רבים.

וכאן אני חייב לעורר שאלה עקרונית: כיצד מטפלת הכנסת בתקציב הביטחון? על שאר התקציבים יש לכנסת השפעה כלשהי, אם יותר, אם פחות. יש עליהם לפחות דיון רציני. ואילו התקציב הביטחוני הוא אקסטרטריטוריאלי. הוא קיים כאילו מחוץ לתחום הריבונות של הפרלמנט הישראלי.

אומנם יש טיפוח כלשהו, בוועדה כלשהי. אולם לפעמים נדמה שכאשר מופיע אדוף בוועדה זו, הכל עומדים דום ברוחם, ודבריו המטב"ל מתקבלים כימעט ללא עירעור והירחור.

אני בא לטעון, על סמך עדויות מהימנות, כי צמרת מערכת-הביטחון לא התמודדה ברצינות עם ההשלכות התקציביות של השלום, וכי כבר הוסקו מסקנות שאינן נובעות משיקולים ענייניים אחראיים.

מהלכים עלינו אימים, כי השלום יעלה הרבה-הרבה כסף. משהו בדומה לתשעים מיליארד לירות במשך שלוש שנים. אין לזה זכר בתקציב שלפנינו. גם ברורבות המופיעות בתקציב אין אף אגורה שחוקה אחת שהיא פנויה לתפקיד זה. בבוא העת בוודאי יביאו תקציב נוסף, כדי שהוא ישמש תירוץ לתיקונים רבים אחרים בתקציב. משמע: התקציב שלפנינו כבר חזל להיות רלוונטי לפני שהתחיל הדיון בו בכנסת.

זהו תקציב ריק מתוכן ממשו, כי הוא הוכן על-ידי אנשים שרא האמינו בשלום, שהא האמינו שהשלום הוא יבוא. הוא הוכן לפני שהמכ

את הנאום הבא נשא אורי אבנרי לפני שבו, ערב בואו של הנשיא קארטר לארץ, במיסגרת הדיון הגדול בכנסת על התקציב. אף עיתון אחד לא דיווח על נאום זה — אם מפאת קשר-ההשתקה הקיים לגבי נושאי-ביטחון, אם בגלל הנטיה הכללית להתעלם מנאומים רציניים, ולהתרכז בשערוריות בלבד. במהלך הדיון על התקציב נכחו באור-לם כתיסר ח"כים.

זהו תקציב סכיופרני. הוא מוגש על-ידי ממי שגה סכיופרנית. במילא גם הדיון כאן, בכנסת, הוא סכיופרני.

יותר מרבע התקציב הזה מוקדש לביטחון. גם סעיף פים רבים אחרים מושפעים מן המצב המדיני. אולם השלום והתקציב כאילו חיים בשני עולמות שונים, שבהם קיימות שתי ממשלות שונות.

ממשלה אחת הכינה את התקציב, כאילו אין השלום קיים ולא יהיה קיים. ואילו ממי שגה אחרת פועלת — מרצון חופשי או מאור-נם — להשגת השלום, כאילו אין לזה כל קשר לתקציב.

יחד מיליארד להתנהלות

הדבר נוגע קודם כל לתקציב ההתנהלות בשטחים המוחזקים. בתקציב הנוכחי מוקדשים למטרה זו יותר ממיליארד לירות.

כל התנהלות כזאת היא, כמובן, מוקש בדרך לשלום. ראש-הממשלה הסכים השבוע בושינגטון ללינקאג'. הוא הסכים לכך שתוך שנה ייחתם הסכם על השילטון העצמי בגדה המערבית וברצועת-עזה.

כל התנהלות חדשה בשלב הזה, בשנה הקרובה, היא פרובוקציה העולה לפוצץ את השלום. כך זה ייראה בעיני העולם כולו.

נוסף לכך זהו גם ביובו משווע. כי ברור שבמוקדם או במאוחר כל ההתנהלויות האלה תפורקנה על-ידי ממשלת ישראל.

משום כך יש למחוק מן התקציב, כדי, עד